

20 berichten over mensenrechtenschendingen en milieuschade door bedrijven in Nederland (2020-2022)

Januari 2023

Dit overzicht bevat een niet-uitputtende selectie van berichten uit de periode 2020-2022 over misstanden waarbij Nederlandse bedrijven of bedrijven die op de Nederlandse markt actief zijn betrokken waren. De twintig berichten laten zien dat schendingen van mensen- en arbeidsrechten, milieuschade, landrechtenschendingen, negatieve impacts op het klimaat, ontbossing, (gender)discriminatie en vele andere soorten misstanden nog altijd op grote schaal voorkomen.

1 Vernietiging van natuurgebied en visgronden in de Filipijnen

Bedrijven Boskalis

Sector Bouw

Jaar 2022

Land Filipijnen

Boskalis voert landaanwinningsactiviteiten uit ten behoeve van de bouw van een vliegveld bij Manila, Filipijnen. De activiteiten hebben vernietiging van kwetsbaar natuurgebied en visgronden van duizenden vissers tot gevolg. Ook leidt het project tot klimaatschade en overstromingsrisico's.

Bron [Volkskrant](#)

2 Landroof, watervervuiling en vrouwenrechtenschendingen in Guatemala

Bedrijven Unilever, Nestlé, Cargill, AAK, Bunge

Sector Voedingsmiddelen, landbouw

Jaar 2020

Land Guatemala

De productie van palmolie in het noorden van Guatemala gaat gepaard met ernstige (vrouwen)rechtenschendingen. Vrouwen en lokale gemeenschappen zijn slachtoffer van landroof, water- en milieuvervuiling, en komen tegelijkertijd niet in aanmerking voor werk op de plantages. Ook geweld tegen vrouwen is toegenomen in de regio als gevolg van de expansie van palmolieplantages. Vijf in Nederland gevestigde bedrijven (Cargill, AAK, Bunge, Unilever, Nestlé) verwerken palmolie die afkomstig is van de onderzochte plantages.

Bron [ActionAid](#)

3 Vervuiling, landroof en corruptie in Indonesië

<i>Bedrijven</i>	ING
<i>Sector</i>	Financiële sector
<i>Jaar</i>	2021
<i>Land</i>	Indonesië

Dertien Indonesische milieu- en mensenrechtenorganisaties dienen een klacht tegen ING, omdat de bank twee omstreden kolencentrales in het land financiert. De organisaties, verenigd in de Indonesische versie van de Eerlijke Bankwijzer, Responsibank, wijzen op schending van milieu- en mensenrechten en corruptie bij de bouw van een kolencentrale en vervuiling, landroof, corruptie en bedreiging van lokale bewoners bij een bestaande kolencentrale. Bijna twee jaar later is de klacht nog steeds hangende zonder oplossing.

Bron [Trouw, Responsibank/Eerlijke Geldwijzer](#)

4 Bijdrage gaswinningsproject aan geweld in Mozambique

<i>Bedrijven</i>	Van Oord, TotalEnergies, Atradius DSB
<i>Sector</i>	Bouw
<i>Jaar</i>	2021
<i>Land</i>	Mozambique

Het Nederlandse baggerbedrijf Van Oord is samen met TotalEnergies betrokken bij een gaswinningsproject in Cabo Delgado, Mozambique, dat volgens NRC bijdraagt aan jihadistisch geweld in het gebied. Ook leidt het project tot de gedwongen verhuizing van twintigduizend Mozambikanen. De activiteiten van het bedrijf in Mozambique worden gedekt door een exportkredietverzekering ter waarde van 900 miljoen euro die Atradius DSB namens de Nederlandse overheid heeft verstrekt.

Bron [NRC](#)

5 Oeigoerse dwangarbeiders voor productie van kleding en katoen in China

<i>Bedrijven</i>	C&A, Nike, Inditex (Zara), Uniqlo, Skechers, Hugo Boss, Lidl, State of Art en andere bedrijven
<i>Sector</i>	Kleding
<i>Jaar</i>	2021
<i>Land</i>	China

Volgens de Duitse mensenrechtenorganisatie ECCHR zijn onder meer C&A, Nike, State of Art, Inditex en Lidl zich er al jaren bewust van dat zij mogelijk kleding en katoen inkopen die is vervaardigd met dwangarbeid door

Oeigoeren in China. ECCHR heeft daarom aangiftes gedaan tegen deze bedrijven in Nederland, Frankrijk en Duitsland.

Bron [NRC](#), [ECCHR](#)

6 Landroof, intimidatie en natuurschade in Oeganda

Bedrijven ABN AMRO, Aegon, Allianz, pensioenfondsen ABP, BPL, PMT, PFZW

Sector Financiële sector

Jaar 2022

Land Oeganda

22 Nederlandse financiële instellingen, waaronder ABN Amro, Aegon, de in Nederland actieve Duitse verzekeraar Allianz en de pensioenfondsen ABP, BPL, PMT en PFZW, investeren voor meer dan 2,1 miljard euro in TotalEnergies. TotalEnergies is verantwoordelijk voor de aanleg van een omstreden oliepijplijn in Oeganda, die gepaard gaat met landroof, intimidatie van de lokale bevolking en natuurschade. Meer dan 120.000 mensen moeten voor het project verhuizen.

Bron [Volkskrant](#), [Both ENDS](#), [Eerlijke Geldwijzer](#)

7 Ontbossing, kinderarbeid en onderbetaling in de cacaosector

Bedrijven Onder meer Cargill, Olam, Barry Callebaut, Nestlé, Mars, Mondelez International

Sector Voedingsmiddelen, landbouw

Jaar 2022

Land Meerdere landen

Ernstige mensenrechtenschendingen en milieuschade blijven de cacaosector structureel kenmerken, waaronder ontbossing, kinderarbeid en onderbetaling van boeren, die daardoor geen leefbaar inkomen kunnen realiseren. Verschillende grote bedrijven in de cacao- en chocoladesector verhandelen en verwerken cacao en produceren chocolade in Nederland.

Bron [VOICE](#) (Cacao Barometer 2022)

8 Illegaal hout uit Myanmar en doelbewust ontwijken toezichthouder

Bedrijven Twee Nederlandse houtimporteurs

Sector Hout

Jaar 2022

Land Myanmar

Twee Nederlandse houtbedrijven importeren teakhout uit Myanmar, omstreden vanwege de ontbossing in het land, via Tsjechië. Volgens het Openbaar Ministerie (OM) gaat het hier om een sluiproute, een manier om bewust het toezicht te ontlopen. In een strafzaak gebaseerd op de Europese Houtverordening tegen illegale ontbossing worden de twee eigenaren veroordeeld.

Bron [NRC](#)

9 Import van steenkool uit conflictgebieden in Colombia

Bedrijven Uniper, RWE (kantoren en energiecentrales in Nederland)

Sector Energie

Jaar 2021

Land Colombia

Uniper en RWE importeren al lange tijd steenkool uit conflictgebieden in Colombia en hebben nog altijd geen bijdrage geleverd aan het herstellen van de nadelige gevolgen die in het recente verleden hebben plaatsgevonden, waaronder gedwongen ontheemding. Daarmee dragen ze bij aan het voortduren van de schendingen.

Bron [Trouw](#), [SOMO](#)

10 Betrokkenheid bij dambreuk met 272 doden in Brazilië

Bedrijven Fugro

Sector Bouw

Jaar 2022

Land Brazilië

Het Nederlandse bodemonderzoeksbureau Fugro is betrokken bij de dambreuk in Brazilië in 2019, waarbij 272 mensen om het leven kwamen. Uit onderzoek van Pointer blijkt dat het bedrijf op de dag van de damdoorbraak bezig was met boorwerkzaamheden in de bewuste dam, in opdracht van het Braziliaanse mijnbouwbedrijf Vale. Deze werkzaamheden zouden de doorbraak van de dam in gang hebben gezet.

Bron [Pointer](#)

11 Investerings in mijnbouwbedrijf achter dodelijke dambreek in Brazilië

Bedrijven Allianz, Aegon, NN Group, VGZ, ABP, BpfBOUW en Pensioenfonds Detailhandel

Sector Financiële sector, mijnbouw

Jaar 2022

Land Brazilië

Nederlandse investeerders beleggen nog steeds in het Braziliaanse mijnbouwbedrijf Vale, ondanks de damdoorbraak in 2019 waarbij 272 mensen om het leven kwamen. Daarnaast veroorzaakte de damdoorbraak ongekende milieuschade aan de omgeving, die nog steeds niet volledig is hersteld. Uit onderzoek van de Eerlijke Geldwijzer in 2021 en 2022 blijkt dat de verzekeraars Allianz, Aegon, NN Group en VGZ, en de pensioenfondsen ABP, BpfBOUW en Pensioenfonds Detailhandel op dat moment nog altijd belegden in Vale.

Bron [Pointer](#), [Eerlijke Geldwijzer](#)

12 Kinderarbeid en slechte arbeidsomstandigheden bij textielrecycling in India

Bedrijven H&M, Primark, EBRU, Zeeman, Blyco Textile Group BV, Janssens Orient Carpets Holland en anderen

Sector Kleding / afval

Jaar 2020

Land India

Uit onderzoek blijkt dat de recycling van in Nederland ingeleverde textiel gepaard gaat met risico's op kinderarbeid en slechte arbeidsomstandigheden in Panipat, India. Ook komt onderbetaling veel voor, met name van vrouwelijke werkenden. Verschillende bedrijven in Nederland kopen gerecyclede kleding en textiel uit Panipat in.

Bron [Arisa](#)

13 Zonnepanelen met elementen die zijn vervaardigd met dwangarbeid Oeigoeren

Bedrijven ESTG, SolarToday, ProfiNRG, Solarfields, Coolblue

Sector Duurzame energie

Jaar 2021

Land China

Nederlandse groothandelaren leveren zonnepanelen van Chinese bedrijven die worden beschuldigd van dwangarbeid door Oeigoeren. De zonnepanelen bevatten polysilicium uit Xinjiang, China. Ook voor Nederlandse zonneparken die zijn gefinancierd met overheidsgeld zijn zonnepanelen van deze leveranciers gebruikt.

Bron [FD](#)

14 Klimaatschade door winning en verkoop olie en gas

Bedrijven Shell

Sector Energie

Jaar 2021

Land Nederland

Shell doet volgens de Nederlandse rechter niet genoeg om haar verantwoordelijkheid onder de OESO-richtlijnen en UNGP's na te leven door het voorkomen en beperken van gevaarlijke klimaatschade als gevolg van CO₂-uitstoot. Daarom verplicht de rechter Shell om de uitstoot van het bedrijf, toeleveranciers en afnemers met 45 procent te verminderen in 2030.

Bron [NOS, Milieudefensie](#)

15 Onverantwoorde omgang met toeleveranciers in kledingsector tijdens pandemie

Bedrijven Onder meer Calvin Klein, Tommy Hilfiger, C&A, H&M, Inditex (Zara), Adidas, Nike

Sector Kleding

Jaar 2021

Land Meerdere landen

Tijdens de eerste maanden van de coronapandemie verliezen miljoenen werkenden in de kledingsector hun baan doordat kledingbedrijven acuut orders annuleren – zonder leveranciers daarvoor te compenseren. Honderdduizenden arbeiders in zeker 31 fabrieken in negen landen die kleding produceren voor bekende kledingmerken krijgen niet de ontslagcompensatie waar zij wettelijk recht op hebben.

Bron [Worker Rights Consortium](#)

16 Gedwongen arbeid in de textielindustrie in India

Bedrijven Verschillende Nederlandse en internationale kledingbedrijven

Sector Kleding

Jaar 2021

Land India

Dwangarbeid is een groot risico in Indiase spinnerijen die garens en stoffen produceren voor de internationale kleding- en textielindustrie. De al zeer kwetsbare arbeiders worden bovendien keihard geraakt door de voortdurende coronacrisis in India. Verschillende kledingbedrijven in Nederland kopen in bij deze spinnerijen.

Bron [SOMO & Arisa](#)

17 Inkomstenverlies, ontbreken dialoog en milieuschade voor havenuitbreiding in Indonesië

Bedrijven Boskalis

Sector Bouw

Jaar 2020

Land Indonesië

De zandwinning ten behoeve van een havenuitbreiding in Makassar, Indonesië, door Boskalis hebben grote gevolgen voor duizenden kleinschalige vissers en hun families, die hierdoor hun inkomsten verliezen en niet meer in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Ook ontbreekt het aan betekenisvolle dialoog met de vissers.

Bron [NOS](#)

18 Illegaal wapentransport naar Libië

Bedrijven Vertom (Rhoon), Shipping Company (Groningen)

Sector Logistiek

Jaar 2022

Land Libië

EU-inspecteurs ontdekken in een vrachtschip van twee Nederlandse rederijen dat op weg is naar Libië tientallen gepantserde terreinwagens. Het transporteren van deze lading, die niet afkomstig is uit Nederland, is in strijd met het wapenembargo dat in 2011 is afgekondigd door de Verenigde Naties.

Bron [RTL Nieuws](#)

19 Ontoereikende maatregelen om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen

Bedrijven 29 grote bedrijven in Nederland, waaronder Boskalis, ExxonMobil, Vitol, Vopak en financiële instellingen

Sector Meerdere sectoren

Jaar 2022

Land Nederland en wereldwijd

Uit onderzoek blijkt dat geen van de 29 grote vervuilende Nederlandse bedrijven en financiële instellingen op koers ligt om gevaarlijke klimaatschade als gevolg van de bedrijfsactiviteiten te voorkomen, bijvoorbeeld door het opstellen van klimaatdoelen die in lijn zijn met de in de EU en Nederland afgesproken uitstootverminderingdoelstellingen. Concrete emissiereductieplannen ontbreken en meerdere bedrijven blijken geen zicht te hebben op de totale uitstoot van hun activiteiten en toeleveranciers.

Bron [NOS](#), [Milieudefensie](#)

20 Lening aan koffiebedrijf dat inkoop op plantages met moderne slavernij in Brazilië

Bedrijven FMO, ING, Rabobank

Sector Levensmiddelen, financiële sector

Jaar 2021

Land Brazilië

Het Zwitserse koffiebedrijf Sucafina koopt structureel koffie in van plantages in Brazilië waar moderne slavernij, kinderarbeid en zeer gevaarlijke werkomstandigheden is geconstateerd. Desondanks verstrekke de Nederlandse ontwikkelingsbank FMO in 2021 in samenwerking met onder meer ING en de Rabobank een lening aan Sucafina ter waarde van bijna een half miljard euro.

Bron [Follow the Money](#)